

B. Roosens

## HET WARANDEKASTEEL TE DIEST

Van april tot september 1983 vond een derde opgravingscampagne plaats op de Warande, waarbij het westelijk deel van het plateau verder werd onderzocht (cf. *Arch. Belg.* 253, 105-108).

Als oudste tekenen van menselijke activiteiten werden op de vaste ijierzandbodem op 1,20m onder het maaiveld een silexkling en enkele aardewerkscherven uit de vroege IJzertijd aangetroffen.

De oudste bewoningssporen gaan echter niet verder terug dan XI<sup>d</sup> en maken deel uit van de bebouwing op het voorhof van de Tafelrondmotte. Een rechthoekig houten gebouw, dat O.-W. geïoriënteerd was, werd grotendeels vrijgelegd. Op 1 tot 1,2 m afstand van elkaar tekenden zich een rij paalgaten als donkere verkleuringen af op het vaste ijierzand. Eén korte zijde van het gebouw dat 12 op 4,6m mat had een stenen fundering. In het midden van de tegenoverliggende korte zijde wees een groter paalgat op de aanwezigheid van een zware drager voor de nokbalk van deze constructie. Een kleine greppel liep parallel met de zuidelijke lange zijde om uit te monden in een depressie. Het loopvlak van dit gebouw en de greppel bevatten aardewerkscherven, o.a. Andenne I en roodbeschilderde waar, evenals een ijzeren lanspunt; hoogstwaarschijnlijk hebben we hier te maken met een woonhuis.

In XIII<sup>a</sup> verdween dit gebouw en werd heel het westelijk plateau genivelleerd. Op de plaats van dit houten gebouw verrees een zaalgebouw van 27 op 10,5m, opgetrokken uit ijierzandsteen (fig. 85, periode A). Dit was onderverdeeld in twee ruimten. In het westen bevond zich een kelder van 8,60m op 5m, dewelke toegankelijk was via een naar buiten uitgebouwde trap (fig. 85, 1, 2). De rand van elke trede bestond oorspronkelijk uit een houten balk die aan weerszijden in de trapmuur was ingemetseld. De ruimte boven de kelder kan geïnterpreteerd worden als de *camera* of het persoonlijk vertrek van de heer. Hiernaast bevond zich een grote ruimte van 20 m lengte, die een centrale stookplaats van 4 op 4 m bevatte. Deze bestond oorspronkelijk uit 16 vierkanten, waarbij elk vierkant diagonaalsgewijze onderverdeeld was in vier driehoeken. Als materiaal werden ca. 10 cm lange fragmenten van platte daktegels gebruikt, die recht in de grond werden gestoken (fig. 85, 3, 4 en fig. 86). Langs de noordzijde van dit gebouw, nabij de scheiding tussen zaal en kelder, vormt een halfronde uitbouw de basis van een traptorentje (fig. 85, 5).

Dit zaalgebouw werd in XIV<sup>a</sup> grotendeels afgebroken om de plaats te ruimen voor een complexer gestructureerd geheel (fig. 85, periode B). Door de bouw van een scheidingsmuur in de zaal die twee haarden rug aan rug omvatte



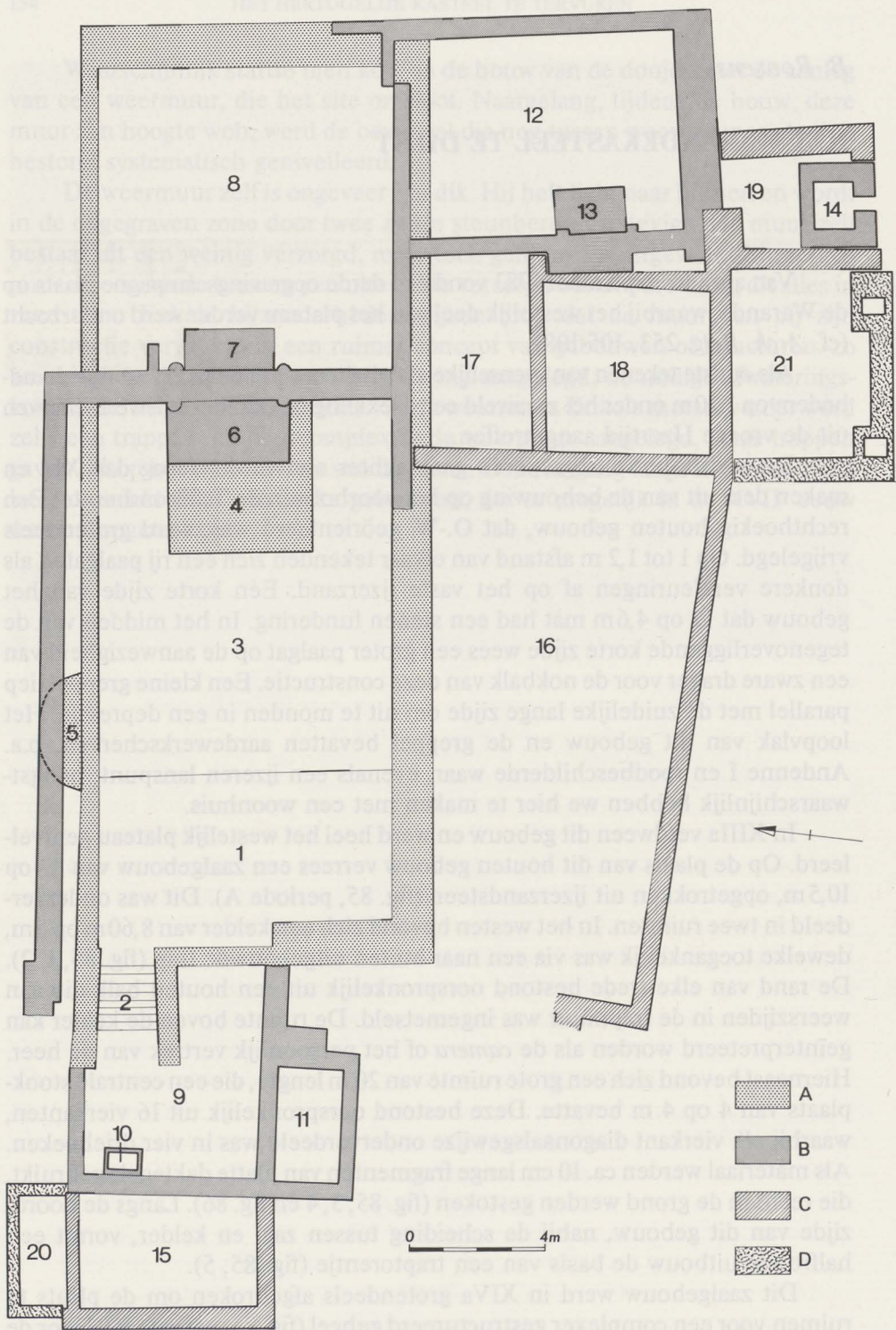


Fig. 85. Grondplan van het residentieel gebouw.  
 Periode A: XIIIa; periode B: XIVa; periode C en D: XIV en XV.



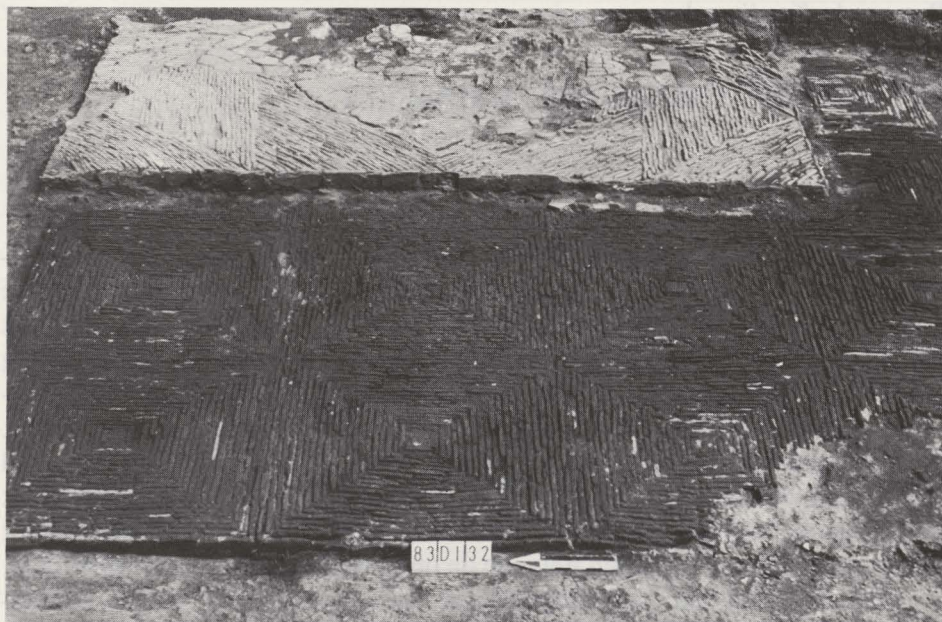


Fig. 86. De centrale stookplaats van het zaalgebouw uit XIIIa, met op de achtergrond de nieuwe haard uit XIVa.

(fig. 85, 6, 7), werd een vierkante kamer van 8 m zijde afgescheiden. Dit ruimteverlies van de zaal werd gecompenseerd door een nieuwe noordelijke muur 1 m buitenwaarts te bouwen (fig. 85, 8); terzelfdertijd verdween ook de scheiding tussen de ruimte boven de kelder en de vroegere zaal. De aldus verkregen nieuwe zaal van 9,60 op 15 m werd bevoerd met vierkante tegels, waarbij een dambordpatroon van gele en zwarte geglazuurde tegels werd gebruikt. Langs de westzijde van de kelder werd een kamer met een kleine voorraadruimte in de vloer, evenals een half ingegraven kelder aangebouwd (fig. 85, 9-11). Ten zuiden van de nieuwe *camera* bevond zich nog een vertrek met een haard, terwijl op de helling van het plateau, doch vrijstaand van het hoofdgebouw, een sterfput was gemetst (fig. 85, 12-14).

In de loop van de XIV<sup>e</sup> en de XV<sup>e</sup> eeuw werden nog enkele vertrekken toegevoegd, zonder dat deze de structuur van het gebouw veranderden (fig. 85, periode C en D, 15-20). Noteren we hierbij een vertrek gelegen naast de sterfput, en waarin twee latrineschachten nog gedeeltelijk in opstand bewaard bleven (fig. 85, 21).

Tenslotte werden op de noordwestelijke rand van het plateau de funderingen van een poortgebouw aangetroffen. Dit had een vierkant grondplan van ca. 6 m zijde waarbij twee massieve pijlers opgebouwd uit ijzerzandsteen een axiale doorgang van ca. 2 m breedte vrijlieten. Deze poort is op basis van de algemene context te dateren in XIIIa.